

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In qua tractatur de Sacramentis in Genere, & duobus primis in specie

Bosco, Jean a

Lovanii, 1665

Concl. II. Ut forma Bartismi valeat, debet exprimere actionem ministri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73340)

Causa, cui
Graeci alia
utantur for-
ma, datur à
Scoto.
1. Cor. 1. v.
12.

servare formam istam? Causam (inquit
Scotus supra n. 5.) tangit Apostolus 1. Cor. 1.
Hoc autem dico, quod unusquisque ve-
strum dicit: ego quidem sum Pauli &c.
gloriabantur enim de ministris baptizantibus
quasi eis adscriberetur Baptismus, & redarguit
eos & istam eorum contentionem, dicens: Di-
vinitus est Christus? Et propter hoc, ortum fuit
inter eos schisma, & ordinatum fuit inter eos ad
istud schisma tollendum, ne minister exprimeretur
in propria persona, nec actus in indicativo
modo, sed optativo: quia tunc minister non signi-
ficatur esse auctor Baptismi; sed tantum mini-
ster desiderans & vrans effectum Baptismi con-
ferendum à Deo: & suscipiens etiam non exprime-
retur in secunda persona, sed in tertia; quasi
non precise reciperet, quod recipit ab aliquo ser-
mone sibi dirigente.

De eius
validitate
nefas est du-
bitare;

Nefas ergo sit dubitare de validitate hu-
jus formae, quae à temporibus Apostolorum in
Ecclesia Graeca licita, rationabilis, imò præcepta
fuit; utpote usu & consuetudine recepta. An
autem hodie cessante ista causa liceat? respon-
det Doctor noster supra num. 6. Vel Romana
Ecclesia prohibuit istam formam quantum
ad eos; & tunc peccant servando (quod
expressè non invenitur in aliquo capitulo
speciale mentionem faciente de eis) vel
si permisit sive concessit, licitum videtur
eis illam formam continuare. Et si tali
permissione seu licentia stante, in Concilijs
suis particularibus ordinaverunt inter se
talem formam esse servandam, videtur
quod minister eorum tenetur eam servare:
sicut stante illa permissione Ecclesie
Romane, quod alicubi fiat trina immersio,
alicubi una; in illa Ecclesia, qua
determinavit trinam immersionem
servandam, sic faciendum est, &
est de necessitate ministri præceptum
& modum propriae Ecclesie servare.

Quæ etiam
nunc, Eccle-
sia permit-
tente, licite
utantur.

5.

Atque hæc sit probatio secundæ partis
conclusionis, de qua sic discurtit idem Do-
ctor ibidem n. 5. Si queratur de forma
secundo modo necessaria, hoc est, de forma
necessario observanda à ministro; dico, quod
in tota Ecclesia Romana forma necessaria
hæc est, de qua queritur (Ego te baptizo &c.)
forma necessaria scilicet ministro; & hoc
loquendo de ministro, cui competit ex
officio baptizare: nam istum non potest
ignorantia excusare, quia tenetur scire
illa, quæ sunt sui officij, ad quod de-
putatur.

Tenetur
Latinus
sub peccato
uti formam
ordinatam,

Probat: Quia quilibet minister in Ecclesia
Romana tenetur necessario illam formam
servare, quam talis Ecclesia imposuit
ministris: huiusmodi est ista, de qua
queritur. Patet ex cap. Si quis 1. extra
de Baptismo & eius effectu, quod est
Alexand. III. Si quis puerum ter in
aqua immerserit in nomine Patris, &
Filij, & Spiritus sancti amen; & non
dixerit: Ego te

baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti amen; non est puer baptizatus. Confirmatur ex Florent. supra, Rit. Rom. & perpetuo usu.

Cumque forma Sacramenti indubie sit res gravis; notabilis ejus variatio, etiam solum accidentalis, contra ritum propriae Ecclesie, nequit excusari à gravi peccato. Porro magnam diversitatem inter has formas quis Theologus non libenter fateatur?

Et ideo hanc partem conclusionis docent Reginaldus lib. 27. num. 24. & alij communiter, quos sequitur Dicastillo disp. 1. dub. 3. num. 44. addens non videri eandem rationem de eo, qui baptizaret vulgari sermone: aliquando enim administratur sic in Ecclesia latina, nunquam cum forma Graecorum, et si alioquin valeret. Sicuti Sacerdos in Ecclesia latina valide confecerat panem fermentatum, quamvis graviter peccet; quia notabiliter immutat, et si dumtaxat accidentaliter, materiam Sacramenti contra ritum suae Ecclesie.

Interim Ecclesia in substantialibus Sacramentorum nunquam aliquid mutavit (ut ostendimus disp. præced. sect. 3. conclus. 4.) neque potest. Unde si materia aut forma semel & in una Ecclesia est essentialis, semper & in omni Ecclesia talis permanet, donec & usque à Christo, qui eas determinavit, aliter ordinetur.

Ex jam dictis non difficulter colligitur, quæ sit forma necessaria ex parte Sacramenti: pro majori tamen claritate pono sequentes conclusiones.

CONCLUSIO II.

Ut forma Baptismi valeat, debet exprimere actionem ministri.

Est communis. Ratio à priori voluntas Christi, quæ sumitur ex illo Matt. ultimo v. 19. Baptizantes eos &c. secundum communem & perpetuum intellectum Ecclesie. Aliàs enim si accipiantur verba prout jacent, videretur sufficere ablutio in actu exercitio; siquidem eodem loco dicitur: Docere omnes gentes; & Luc. 22. v. 19. Hoc facite in meam commemorationem: non tamen propterea debent Sacerdotes dicere, se consecrare, neque baptizans, se docere: satis est actuale exercitium. Et sic fortè etiam in Baptismo posse sufficere externa

6. illoque gravi:

Reginaldus Dispositio.

Secus, si uteretur vulgari sermone.

Sacerdos confecerat fermentatum panem.

Solutio- nis est no- tantur ab Ecclesia.

Forma est- pernam actionem ministris.

Quæ sic semper va- letur ab Ecclesia.

Luc. 22.

Sect. 2. De forma Baptismi. Concl. 2. 271

externa lotio absque illis verbis, nisi Apostoli & tota retrò Ecclesia aliter verba Christi intellexissent.

Uti & illa verba: *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti.* Alioquin Mar. 16. v. 17. volens Christus significare, quam potestatem habituri essent credentes in eum, ait: *In nomine meo demonia ejicient, hoc est, in virtute mea, non autem, in prolatione istorum verborum.*

Quare autem Christus voluerit verbis exprimi actionem ministri baptizantis potius, quam docentis, aut consecrantis, vel dæmonia ejicientis, ratio congruentiæ est, ut non solum per materiam, sed etiam per formam explicitè & determinatè significaretur lotio animæ à peccatis, præcipuumque mysterium fidei, in fidei Sacramento, sive in prima fidei professione; quod non fieret, si minister uteretur solâ lotionem externâ, vel si dumtaxat diceret: *In nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti;* cum illa verba non habeant perfectum & determinatum aliquem sensum.

Dices: Eusebius lib. 4. cap. 11. refert de Valentinianis: *Adducentes eos ad aquam, & baptizantes, hac super eos proferunt verba: in nomine (aiunt) ignoti Patris omnium, & in veritate omnium matris, & in eo qui descendit in Iesu.* Non aiunt: *Ego te baptizo.* Unde fortassis in Ecclesiâ verba illa tunc temporis non usurpabantur. Ita quidam nuper in publicis thesibus.

Respondo: Eusebius hæc refert de quodam Marco & ejus sectatoribus. Accipe verba Eusebij: *Idem quoque ipse Irenæus, immensum profundum Valentini erroris de materia & cæteris validissime coarguit, & serpentis in modum, cæcis semetipsum latebris obtegentem, in lucem protrahit ac denudat. Iis adiungit & de Marco quodam, quem dicit magicis artibus imbutum, & apprimè enituisse. De cuius profanus superstitionibus & arcanis non tam sacris, quam sacrilegis & mysticis mysterijs, ita scribit: Etenim quidam eorum thalamum construunt, & nefarium quoddam initiandi celebrant genus, tamquam secretis quibusdam carminibus ac verbis, non tam sacris, quam execrabilibus, eum qui introducitur consecrantes, spirituales nuptias aiunt esse quod faciunt, instar videlicet supernarum coniugationum. Adducentes verò eos &c. ut supra: Alij verò Hebræica nomina ad pavorem audientium super eos, quos initiant, terribiliter loquuntur. Hæc de sectatoribus Marci Irenæus scribit. Hucusque Eusebius.*

Et verò quia homines profani, superstitioni & sacrilegi non aiunt: *Ego te baptizo,* bene infertur: Ergo fortassis in Ecclesiâ verba illa tunc temporis non usurpabantur?

Nonne bene sequitur: sectatores Marci aiunt: *In nomine ignoti Patris omnium &c.* ergo fortassis in Ecclesiâ verba illa tunc temporis usurpabantur? Sectatores Marci Hebræica nomina ad pavorem audientium super eos, quos initiant, terribiliter loquuntur: ergo fortassis in Ecclesiâ nomina illa tunc usurpabantur? Non sic benignè Lector, non sic: sed in Ecclesiâ & ab Ecclesiâ tunc temporis usurpabantur verba illa: *Ego te baptizo &c.* vel ostendatur nobis, ubi & quando incæperit eis uti Ecclesiâ.

Hercule in libro, qui intulatur: *Ordo Romanus antiquus de divinis Catholica Ecclesia officijs & ministerijs per totius anni circulum, & scriptus putatur sæculo 8. vel 9. ita legitur: Tunc accipit (Pontifex) eum (infantem) & dicit: Et ego baptizo te in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Et reddit eum patrius vel matris.*

Quod probè sciens Alexand. III. cap. 1. de Baptismo sic ait: *Si quis puerum ter in aqua immerferit (id est, secundùm Gloss. ibi, immergendo dixerit) in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti amen; & non dixerit: Ego te baptizo &c. non est puer baptizatus. Et Concil. Florent. in decreto de Armenis: Cum principalis causa, ex qua Baptismus virtutem habet, sit sancta Trinitas; instrumentalis autem sit minister, qui tradit exterius Sacramentum; si exprimitur actus, qui per ipsum exercetur ministrum, cum sanctæ Trinitatis invocatione, perficitur Sacramentum; aliàs non.*

Perinde verò est sive hic actus exprimitur per verbum *Baptizo*, sive per aliud æquivalens, ut *abluo*, *tingo*, *immergo* &c. Item sive exprimitur per verbum activum sive passivum, indicativum sive imperativum (ut vidimus conclus. præced. in forma Græcorum) dummodò tamen actus baptizandi significetur ut actu exercitus; quippe formæ Sacramentorum sunt orationes practicæ exprimentes actu fieri, quod significant.

Quare non valet, si quis dicat: *Baptiza Petrum &c.* cum solum significet ablutionem, ut ab alio exercendam. Aliud est si dicatur: *Baptizetur;* nam in primis licet sit imperativi modi, habet tamen sensum indicativum: veluti si Princeps, vel alius qui habet ab illo potestatem liberandi à vinculis, imperet liberationem his verbis: *Talem libero à vinculis:* ita ut sibi ipsi magis censeatur, quamvis improprie, imperare, quam alteri. Deinde esto habeat sensum imperativum, aut etiam deprecativum (ut

Cap. 1. de Baptif.

Concil. Florent.

9. Perinde est sive actus ministri exprimitur per verbum Baptizo,

Sive per alia æquivalentia.

Dum modò actus baptizandi significetur ut exercitus de facto.

Hinc colligitur validitas aliquarum formarum.

mayult Scotus supra n. 5.) non dubito, quin significetur actus, qui à ministro exercetur, ut è dicendis clariùs patebit.

10. Hinc probabilis est valor hujus formæ: *Baptizet te Christus in nomine &c.* sive imperativè dictum intelligatur, sive deprecativè; quippe idem est: *Baptizet te*, atque: *Baptizetur talis à Christo*. Porro hoc verbum non est desiderantis & orantis effectum Baptismi conferendum à Deo.

Et hic modus magis congruit attentà ratione, ob quam Græci non exprimunt personam ministri (vide illam conclus. præced.) quia imperativus modus designat auctoritatem ministri; deprecativus autem non ita, sed magis auctoritatem causæ principalis, à qua Sacramentum habet suam efficaciam, licet ministerialiter sit à conferente. Unde sensus est: *Baptizet te Christus per me tanquam suum ministrum*; quod significat Florent. supra ad dens ly *manibus meis*, ibi: *Vel baptizatur* (quo verbo utuntur Græci) *manibus meis talis in nomine &c.* Quamvis certum sit, Græcos verba illa omittere; quia in circumstantiis satis subintelliguntur.

11. Adde, imperium, sive dirigatur ad effectum Sacramenti, sive ad personam ministri, non posse propriè intelligi; quia neque propriè quis sibi imperat, neque effectus, qui est à causa superiore, cadit propriè sub imperium inferioris; maximè quando non fundatur in potestate jurisdictionis communicatæ, sicut fundatur effectus Pœnitentiæ, qui procedit à potestate clavium. Quidquid sit de hoc, uterque modus significat ablutionem in fieri, sive ablutionem ut exercitam à ministro, non tanquam à causa principali effectus, sed ministeriali & principali externæ lotionis corporis.

Est imperativè aut deprecativè profertur.

Confirmatur ex forma, quæ Constantinus fuit confirmatus à S. Sylvestro (ut refert in suo edicto ipse Imperator) *signet te Deus sigillo &c.*

Dicastillo.

Respondet Dicastillo disp. 1. dub. 5. num. 92. præterquàm quod incertum sit, Constantinum illà formà fuisse confirmatum, nihilominus denotari actionem ministri ut ab ipso procedentem, cum dicantur verba illa hîc & nunc à ministro exequentem cum circumstantiis, quibus positis sufficienter significatur actio ut à ministro procedens.

Sed quis adeo cæcus est, ut non videat etiam illa verba: *Baptizet te Christus*, dici hîc & nunc à ministro exequentem cum circumstantiis &c.?

12.

Dices: Non potest minister imperare

Domino. Respondeo: non potest tanquam superior; potest tamen imperare, id est, efficaciter velle, ut dominus per ipsum aliquid faciat, supposita domini immutabili institutione: & hanc efficacem voluntatem verbo indicativi, imperativi aut etiam optativi modi exprimere; quippe non omnis, qui voluntatem suam sic intimat, imperat tanquam superior suo subdito.

Quando ergo Scotus supra n. 7. dicit: *Ministram non est simpliciter necessarium aliquo verbo exprimi*, intellige directè; nam indirectè semper connotatur verbo, quo directè exprimitur actus baptizandi, sive fit indicativum, sive imperativum; quippe visam actionem & auditam formam sine ulla alia circumstantia quisque ad invicem relaturus est. Unde addit Doctor: *Neque pronome cuiuscumque persone.*

Exprimuntur autem illa verba *manibus meis* à Concil. Florent. non quod Græci istis uterentur (ut mox notavi) quandoquidem ratio, quare mutaverint formam, hoc non permittat; sed declarationis gratiâ, non necessitatis, ut Concilium significaret, aliquo modo, saltem implicite, designari per formam Græcorum ipsum ministrum.

Enimverò non erat intentionis Græcorum significare, solum Deum sine causa instrumentali baptizare; sed ipsum solum tanquam causam principalem baptizare. Quamvis enim per se ipsum solum possit conferre gratiam; tamen de potentia ordinaria ut agit mediante Sacramento, agit mediante ministro ut causa instrumentali: & hoc modo actio Dei mediante Sacramento, quæ explicatur in omni forma, importat & implicite significat actionem ministri conficientis Sacramentum. Si enim per actionem ministri significatur actio Dei; quidni etiam per actionem Dei mediante Sacramento, actio ministri? Relativa siquidem eodem modo se habent ad invicem, & Sacramento necessariò existit ministrum.

Unde neque invocatio Trinitatis referri debet ad Deum, sed ad ministrum deprecantem Deum, ut conferat effectum per invocationem trium Personarum factam in forma à ministro; sicuti sæpè invocamus Deum, ut per nomen sanctum suum sit nobis propitiis: *Deus in nomine tuo saluum me fac &c.* Psal. 53. v. 1.

Sed nec illud *In nomine* designat auctoritatem baptizandi, quam habet minister; aut potius potestatem Dei & unitatem personarum, respectivè ad baptizatum & effectum.

effectum ablutionis animæ à peccato.

Hæc pro valore huius formæ: *Baptizet te Christus* sive *Baptizetis à Christo*, cui communiter DD. contradicunt; idque quia in ea non exprimitur actus ut à ministro est, sed totus tribuitur Christo: secus in forma Græcorum, quæ exprimit actum per *ly Baptizatur* vel *Baptizetur*, subintelligendo à me vel manibus meis. Et idcirco dixi, valorem illius formæ probabilem dumtaxat, huius autem omnino certum.

Nobiscum sentit Sotus 4. dist. 3. quæst. unica art. 5. Idemque docere debent omnes, qui formam Græcorum intelligunt deprecativè, Scotus supra n. 5. D. Bonaventura 4. dist. 3. 1. parte art. 2. q. 1. Richardus, Durandus, Paludanus, Gabriel, Adrianus, & alij; quippe deprecatio illa in forma Græcorum non magis significat actionem ut à ministro est, quam in forma, de qua controvertitur.

Unde etiam (quod bene notandum est) non dicit Concil. Florent. supra: *Si exprimitur actus, ut à ministro procedit &c. perficitur Sacramentum*; sed: *Si exprimitur actus, qui per ipsum exercetur ministerium &c.* Per consequens ipse minister explicitè vel implicitè, directè vel indirectè: nam verba passiva explicitè & directè non denotant personam ministri, sed potius subiectum, in quo est actio per modum passionis; implicitè autem & indirectè connotant agens correlativum, seclusà aliâ particulâ, quæ ipsum exprimeret: etenim correlativa sunt simul cognitione; ergo sunt simul cognitione actio & passio, utpote correlativa.

Ex opposito verò verbum activum, puta *ly Baptizo* directè & explicitè significat personam ministri, et si non apponatur pronomen *Ego*; quippe utrumque primario est institutum ad significandam primam personam. Nonne *ly Baptizo* in ratione significativi essentialiter differt ab hac voce *Baptizet* vel *Baptizetis*? Ergo significat non solum actionem baptizandi (sic enim non differret) sed actionem talis personæ vel talem personam agentem, scilicet illam ipsam, quæ loquitur; implicitè autem & indirectè personam patientem: quia enim actio, quæ terminum habet seu subiectum, essentialiter connotat illud eo ipso quo significatur actio; saltem in consueto & vagè atque indeterminatè significatur etiam id, in quod actio transit; & quia etiam passio ab aliquo provenit, eo ipso quod verbum significat passionem alicuius subiecti, indirectè censetur conno-

tere illud agens, à quo provenit.

Ex his indubitatum est apud omnes *ly Ego* in forma ordinaria Latinorum non esse simpliciter de necessitate Sacramenti. De pronomine *Ego* (inquit Doctor supra num. 14 ad 5.) *verum est, quod non est simpliciter de necessitate formæ neque expressum, neque ut implicitum in verbo prima persona. Sed quantum ad Ecclesiam Latinam (ad minus post tempus Alexandri) necessarium est ministro exprimere Ego: Et Glossa illa Si quis cum probatione sua (retulerunt) potest intelligi pro tempore precedente illam constitutionem Alexandri III. Si quis in nomine &c.*

Probabilius tamen apparet, ejus omissionem non esse peccatum mortale secluso contemptu; teste Soto 4. dist. 3. q. unica art. 5. Valquesio & alijs; quos sequitur Dicastillo supra num. 84. Ratio est parvitas materiæ; quippe parvum conducit ad significationem formæ, maxime cum implicitè ponatur in verbo activo, & nemo dubitet de Sacramenti validitate.

Idem sit iudicium de particula *Amen*: quin imò non satis intelligo in ejus omissione culpam venialem; quamvis enim in constitutione Alexand. III. cap. *Si quis* de Baptismo supra citato exprimitur, tamen in Rituali Romano eam non lego, non est autem verisimile quin exprimeretur, si esset necessaria, etiam solâ necessitate ministri: nam in fine Bullæ Pauli V. Rituali præfixæ sic loquitur Pontifex: *In quo (Ritualis) cum receptos & approbatos Catholica Ecclesia ritus suo ordine digestos confixerimus, illud sub nomine Ritualis Romani merito edendam publico Ecclesia Dei bono indicavimus. Quapropter hortamur in Domino Vener. Fratres Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos, & dilectos filios eorum Vicarios, nec non Abbates, Parochos universos ubiq; locorum existentes, & alios, ad quos spectat, ut in posterum tanquam Ecclesia Romana sily, eiusdem Ecclesie omnium matris ac magistra auctoritate constituto Ritualis in sacris functionibus utantur; & in re tanti momenti, quæ Catholica Ecclesia, & ab ea probatus usus antiquitatis statuit, inviolatè observent.*

Et, quod magis mirandum est, cum sæpius hoc Rituale formam Baptismi repetat, numquam addit *ly Amen*, nequidem per modum responsionis ministri; cum tamen in forma Sacramenti Penitentia semper apponat, in qua ad summum requiritur necessitate ministri, minimè Sacramenti. Prout etiam præscribit, ut Sacerdos distribuens Eucharistiam, dicat: *In vitam eternam amen.*

M m

Sed

16. *ly ego non est de necessitate Sacramenti*

Ut tenet Scotus

Imò ejus omisio est solum venialis, Sotus, Valquesio, Dicastillo.

17. Omittere *ly amen*, nequidem veniale videtur.

Bulla Rit. præfixæ.

Cum nunquam in Ritualis formæ addatur.

Formæ Græcorum valor est omnino certus.

15. Sotus.

Scotus. D. Bonavent. Richardus. Durandus. Paludanus. Gabriel. Adrianus.

Exempl.

In quod exprimitur actus, qui per ipsum exercetur ministerium.

14. Sotus.

18.
De ly te est
major am-
biguitas.

Tenetur
communif-
simè esse
necessa-
rium,
Scotus.

Sed major ex dictis oritur ambiguitas circa ly Te, quo explicite significatur persona baptizanda; enim verò communissima hæc tunc sententia docet, illam particulam esse de necessitate Sacramenti. Scotus supra n. 7. *Alia autem duo, scilicet actum & suscipientem, necessarium est exprimi*: agit de necessitate Sacramenti (ut patet ex principio illius numeri) & de explicita & directa expressione, quam ibidem immediatè ante negat necessariam respectu ministri, cum tamen etiam hæc implicite exprimat, ut ostendimus.

Saltem in
verbo æqui-
valenti.

Suarez.

Franc. Piti-
gianus.

Dicastillo.

Subjungit Doctor: *Sed non determinatè eodem modo, quo istis verbis (formæ latinæ) exprimuntur, scilicet actus verbo indicativi modi, & suscipiens pronomine secundæ personæ: sed potest actus exprimi verbo alterius modi, & suscipiens verbo alterius personæ, ut Græci exprimunt.* Hanc sententiam expressè docet Suarius hic disp. 2 l. sect. 2. conclus. 3. Franc. Pitigianus dist. 3. q. 2. a. 4. & alij quamplures, quos citat & sequitur Dicastillo supra n. 83.

19.
Contrarium
quidam im-
presserunt
& defende-
runt.

Contrarium à paucis annis aliqui impresserunt & publicè defenderunt. Primus quidem sub hac forma verborum: *Baptismus, Confirmatio, Ordo, videntur validè conferri posse non expressè verbis personæ suscipientis, v. g. si quis dicat: Hic Baptismus datur in nomine Patris &c.* Secundus utitur his verbis: *In ea (forma Baptismi) exprimi sive significari aequaliter debent personæ baptizans, baptizanda & actio ministri tanquam ab eo procedens; quod ultimum si sufficienter fiat in forma Græcorum, cur non valeat forma latinorum omisso ly Te?* Tertius absolute asserit, verò similiter sufficere tacitam sive indirectam connotationem personæ baptizandæ.

Eo quòd
videatur
sufficere in-
directa per-
sonæ bap-
tizandæ con-
notatio.

Pro qua sententia sic posset aliquis argumentari: Sufficit indirecta connotatio personæ baptizantis per ly *Baptizetur*; ergo etiam sufficit indirecta connotatio personæ baptizandæ per ly *Baptizo*. Nihilominus inhærendo vestigijs Doctoris nostri Subtilis, cum communi sententia dico:

CONCLUSIO III.

Invalidè confertur Baptismus non expressè, ly *Te*, aut alijs verbis æquivalentibus, personæ suscipientis.

20.
Oppositum
resolvitur.

Ratio necessitatis (inquit Scotus supra) quòd illa duo sic, vel sic exprimerentur,

sumitur ex illo *Matth. ultimo: Baptizantes eos, &c.* Vbi exprimitur (utique diversis verbis) actus & suscipiens, non minùs, quàm invocatio SS. Trinitatis nominibus Patris, & Filij, & Spiritus sancti, quæ (ut videbimus conclusione sequenti) ex illo loco maximè probatur necessaria necessitate Sacramenti, prout eum semper intellexit universalis Ecclesia, cujus est iudicare de vero sensu & intellectu Scripturarum.

Ex quo plana redditur responsio ad fundamentum novæ illius sententiæ; equidem non nego, personam baptizandam indirectè connotari per ly *Baptizo*; imò etiam directè per ly *Baptizetur* aut *Hic Baptismus datur*; sed assero illam connotationem non sufficere, prout sufficit connotatio personæ baptizantis; tum quia major baptizantis expressio non significatur verbis Christi *Matth. ultimo: Baptizantes eos &c.* tum propter definitionem Ecclesiæ, approbantis in Concilio Florent. formam Græcorum, in qua tacitè solum connotatur persona baptizans; expressis autem verbis denotatur persona baptizanda, quando dicitur: *Talis servus.*

Et ideo addidi in conclusione: *Aut alijs verbis æquivalentibus, v. g. Hunc vel Ioannem vel Vos aut Vestram dominationem*, et si tales aulicissimi in collatione Sacramentorum non sint liciti, sed nec graviter peccaminosi.

Dices cum Auctoribus supra citatis: Florentinum nihil aliud exigit, quàm ut exprimat actus, qui per ipsum exercetur ministrum cum SS. Trinitatis invocatione; atqui hoc fit quando dicitur: *Baptizo vel Datur hic Baptismus in nomine Patris &c.*

Confirmatur ex forma Confirmationis: nam licet in ordinaria dicatur: *Signo te, Confirma te &c.* tamen in Ordine Romano antiquo habetur: *Confirma in nomine Patris &c.* Deinde forma Græcorum est hæc: *Signaculum domini spiritus sancti* (supple: donatur tibi) seu (ut explicat Bessarion Cardinalis) *signaculum est donationis* (supple: quæ per me tibi fit) *spiritus sancti*. Si ergo in hac forma satis exprimitur indirectè persona confirmanda (cujus equidem expressionem æqualiter exigit forma consuetæ, sicut forma Baptismi) cur non in altera satis connotatur persona baptizanda?

Respondeo: quia in Scriptura lego: *Baptizantes eos*; non autem: *Confirmantes eos*. Secundò: quia reperio formam Confirmationis à Romana Ecclesia approbatam, & ab Ecclesia Græca usitatam, in qua diversis verbis non exprimitur persona confir-